

MAS

Miljö-, Arbetsmiljö- och Skyddsföreskrifter
för entreprenadarbeten åt AB Borlänge Energi

Version: 2010-05-11

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDANDE INFORMATION	3
KRAV PÅ SÄKERHETSUTBILDNING	3
MILJÖ.....	4
ALLMÄNT OM MILJÖ.....	4
MILJÖPLAN.....	4
ANVÄNDNING AV KEMIKALIER OCH KEMITEKNISKA PRODUKTER.....	4
BULLER OCH VIBRATIONER	4
BEGRÄNSNING AV MILJÖSTÖRANDE UTSLÄPP.....	4
AVFALLSHANTERING.....	5
ARBETSMILJÖ- OCH SKYDDSFÖRESKRIFTER.....	5
ALLMÄNT OM ARBETSMILJÖ.....	5
ALKOHOL OCH DROGER.....	6
SKYDDSORGANISATION	6
ARBETSMILJÖPLAN.....	6
PERSONLIG SKYDDSUTRUSTNING	7
TEKNISK UTRUSTNING	7
ORDNINGSREGLER.....	7
SJUKVÅRD	8
BRANDSKYDD	8
ENTREPRENADARBETEN PÅ ALLMÄN MARK (GATOR, VÄGAR ...)	8
ENTREPRENADARBETEN EL	8

Inledande information

Detta dokument behandlar de miljö-, arbetsmiljö- och skyddsföreskrifter som ska följas vid entreprenadarbeten åt Borlänge Energi.

Dokumentet ska alltid distribueras till de entreprenörer som utför arbeten åt Borlänge Energi. Detta kan bland annat ske genom att dokumentet skickas ut tillsammans med förfrågningsunderlag i samband med upphandling av ramavtal eller enskilda entreprenader.

Entreprenören ansvarar för att innehållet i dessa föreskrifter förmedlas till, och efterlevs av egen personal samt anlitate underentreprenörer. Vid eventuella uppdateringar av dessa föreskrifter är det alltid den senaste utgåvan som gäller. Borlänge Energi ansvarar för att uppdateringar distribueras till berörda entreprenörer.

För den händelse kraven i detta dokument inte kan uppfyllas ska anbudsgivare/entreprenören ange i vilka hänseenden kraven inte kan tillgodoses samt orsakerna till detta.

Krav på säkerhetsutbildning

Borlänge Energi deltar i ett industrigemensamt koncept för att förbättra och effektivisera säkerhetsutbildningen för entreprenörer. Konceptet heter SSG ENTRÉ och är en webbaserad, interaktiv säkerhetsutbildning.

Anställda hos entreprenadföretag som ska utföra arbete på anläggning, ska ha genomgått utbildningen och godkänts innan de ges tillträde till arbetsområdet. Vid genomförd och godkänd utbildning fås ett *Entrépass*.

Från och med den 1 januari 2010 krävs ett giltigt *Entrépass* för att få komma in och utföra arbete på nedanstående anläggningar:

Bäckelund
Fågelmyra
Avloppsreningsverket
Vattenverket

För ytterligare information om utbildningen och för att anmäla ditt entreprenadföretag till Entré-konceptet, gå in på www.ssg.se

Miljö

Allmänt om miljö

Alla verksamheter inom Borlänge Energi är kvalitets- och miljöcertifierade (SS-EN ISO 9001:2008 samt SS-EN ISO 14001:2004).

Införandet av miljö- och kvalitetsledningssystem innebär bland annat krav på att företaget ska kommunicera ut sitt miljö- och kvalitetsarbete till leverantörer och entreprenörer. Ett led i att uppfylla kravet är att ta fram detta dokument.

Miljöplan

Entreprenör ska upprätta en miljöplan som minst innehåller:

1. Användning av miljövänliga arbetsmetoder
2. Redovisning av miljövänliga materialval
3. Användning av miljövänliga bränslen till samtliga förekommande maskintyper
Användning av kemikalier och produkter:
- Se under avsnitt "Användning av kemikalier och kemitekniska produkter".
4. Buller och vibrationer:
- Se under avsnitt "Buller och vibrationer"
5. Utsläpp till luft och vatten:
- Se under avsnitt "Begränsning av miljöstörande utsläpp"
6. Hantering av förorenade jord/massor
7. Utförande av miljöskyddskonstruktioner
8. Sanering av förorenade områden eller förorenade massor
9. Avfallshantering
- Se under avsnitt "Avfallshantering".

Användning av kemikalier och kemitekniska produkter

Entreprenören ska redovisa de kemikalier och kemitekniska produkter som kommer att användas i entreprenaden. Kemikalieinspektionens begränsningsdatabas ska följas, se www.kemi.se. I fall där angivna ämnen/kemikalier ändå förekommer i någon del av entreprenaden, ska en skriftlig motivering till varför ämnet/kemikalien används lämnas in.

Produkter som används för entreprenaden ska om möjligt vara miljödeklarerade och helst försedda med någon av de i Sverige officiella miljömärkningarna. PVC ska undvikas. Där alternativ saknas ska PVC-materialet redovisas. Beställaren avgör där materialvalen visar större prisdifferenser.

Buller och vibrationer

Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15) gäller för dessa arbeten. De ersätter de tidigare från 1975 (PU 1975:5).

Begränsning av miljöstörande utsläpp

Under entreprenadtiden ska entreprenören utföra erforderlig dammbindning inom arbetsområdet.

Bränslen, kemikalier och andra kemitekniska produkter ska hanteras på ett sådant sätt att eventuellt läckage inte kan förorena mark och vatten eller nå dag- och/eller spillvattennät.

Saneringsutrustning för omhändertagande av eventuellt spill ska finnas lättillgängligt.

Avfallshantering

Avfall som uppstår vid entreprenadarbeten och projekt ska i förekommande fall hållas isär och sorteras enligt anvisningar i för kommunen gällande renhållningsordning.

Huvudkategorierna är:

- **Brännbart avfall från personalutrymmen** och liknande (jämförbart med brännbart från hushåll)
- **Brännbart avfall av grövre typ** ex. virke från bygg- och rivningsobjekt, nedsmutsade emballage av plast, well och liknande
- **Komposterbart avfall** (matavfall från personalmatsal)
- **Skrot** (metaller, kabelspill och liknande)
- **Farligt avfall**, som oljor, lösningsmedel, gifter o.d. ska förvaras avskilt från annat avfall och tas omhand av entreprenör med tillstånd att hantera farligt avfall
- **Elektriskt- och elektroniskt avfall** som inte omfattas av producentansvar ex. fasta värme- och ventilationsanläggningar, kylanläggningar och kyldiskar m.m.
- **Småbatterier** liknande de som används i hushåll
- **Bil- och truckbatterier**
- **Asfalt**
- **Rena inerta material** ex. jord- och schaktmassor, tegel, betong, sten och liknande.

Vissa typer av avfall omfattas av producentansvar och ska sorteras ur om de förekommer i större omfattning.

- Papper, tidningspapper
- Pappersförpackningar och wellpapp
- Plastförpackningar
- Metallförpackningar (penseltorra) färgburkar, tomma plåtburkar, tomma sprayburkar av metall och liknande)
- Färgade glasförpackningar
- Ofärgade glasförpackningar
- Elektriskt- och elektroniskt avfall (hushållsliknande) ex. elektriska handverktyg, mikrovågsugnar, datorer m.m.
- Däck utan fälg.

Annan sorteringsordning än den som anges ovan kan användas om särskilda skäl därtill föreligger. Om så är fallet ska detta redovisas och motiveras.

Arbetsmiljö- och skyddsföreskrifter

Allmänt om arbetsmiljö

Arbetsmiljö- och skyddsföreskrifter enligt nedan ska kompletteras med namn- och telefonuppgifter för det aktuella arbetet. Reglerna kan även kompletteras med lokala föreskrifter för den aktuella arbetsplatsen.

Var och en inom arbetsområdet har ansvar för att medverka till att skapa en god arbetsmiljö genom att efterleva de regler och rutiner som föreskrivs. Ordning och reda genom samarbete ger god arbetsmiljö. Den samordningsansvarige, tillsammans med arbetstagarna, ansvarar för att reglerna i Arbetsmiljölagen och andra lagar och förordningar efterlevs på denna arbetsplats.

Alkohol och droger

På våra arbetsplatser får alkohol eller droger inte förekomma. Vid misstanke om påverkan ska test göras. Den misstänkte har rätt att fortsätta arbetet först efter att ha bevisat sig vara drogfri.

Skyddsorganisation

- Beställarens arbetsmiljöansvarige för den anläggning där ett arbete ska utföras är, enligt Arbetsmiljölagen 3 kap 7 §, samordningsansvarig för samordning av åtgärder till skydd mot ohälsa och olycksfall på det gemensamma arbetsstället
- Beställarens arbetsmiljöansvarige kan under vissa förhållanden överlåta ansvaret för samordning till någon som bedriver arbete på arbetsstället. Förutsättningen för det är att uppdragstagaren självständigt styr byggprojektet (s.k. samlat uppdrag ex. general- eller totalentreprenad)
- Byggherren eller en uppdragstagare som övertagit byggherrens arbetsmiljöansvar ska utse **byggarbetsmiljösamordnare** dels för planering och projektering (BAS-P), dels för utförande av byggnads- eller anläggningsarbete (BAS-U). Byggarbetsmiljösamordnare ersätter samordningsansvarig på byggarbetsplatser och ska ha utbildning, kompetens och erfarenhet inom både arbetsmiljö-, bygg- och anläggningsfrågor
- Samordning på fasta driftställen ändras inte. Om byggnadsarbete ska ske på ett fast driftställe ska det finnas både en samordningsansvarig för den ordinarie verksamheten på arbetsplatsen och en byggarbetsmiljösamordnare för byggnadsarbetet
- Det är den samordningsansvarige för den ordinarie verksamheten som svarar för att samrådet blir av
- Namnuppgifter och liknande på den samordningsansvarige för det aktuella arbetet ska skriftligen meddelas samtliga på den aktuella arbetsplatsen
- Samordning behandlas i Arbetsmiljölagen samt i Arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter (AFS 1999:3 *Byggnad och anläggningsarbeten*).

För komplett lagtext, se arbetsmiljölagen och AFS 1993:3, ändrad genom AFS 2008:16 på www.av.se

Arbetsmiljöplan

Arbetsmiljöplanens innehåll anpassas till det projekt/arbete den är ämnad för genom analys av de risker som kan uppstå och beskrivning av åtgärder mot dessa. Om kompletterande projektering görs när arbetet startats ska arbetsmiljöplanen kompletteras.

Arbetsmiljöplanen ska innehålla de regler som ska tillämpas på arbetsplatsen, beskrivning av hur arbetsmiljöarbetet ska organiseras och när arbeten med särskild risk är aktuella.

När ska en arbetsmiljöplan tas fram?

En Arbetsmiljöplan ska enligt AFS 1999:3 10§ upprättas om:

- arbetet kommer att pågå mer än 30 arbetsdagar och det vid något tillfälle kommer att vara mer än 20 personer sysselsatta eller
- det totala antalet persondagar överstiger 500 eller
- något av nedanstående arbeten (i fortsättningen kallade för "arbeten med särskild risk") kommer att utföras.

Arbeten med särskild risk enligt AFS 1999:3, 11§

- Arbete med risk för fall till lägre nivå där nivåskillnaden är två meter eller mer
- Arbete som innebär risk att begravas under jordmassor eller sjunka ned i lös mark.

- Arbete med sådana kemiska eller biologiska ämnen som medför särskild fara för hälsa och säkerhet eller som enligt Arbetsmiljöverkets (f.d. Arbetarskyddsstyrelsen) föreskrifter omfattas av krav på medicinsk kontroll
- Arbete där de som arbetar exponeras för joniserande strålning och för vilket kontrollerat område eller skyddat område ska inrättas enligt Statens strålskyddsinstitutets föreskrifter (SSIFS 1998:3) om kategoriindelning av arbetstagare och arbetsställen vid verksamhet med joniserande strålning
- Arbete i närheten av högspänningsledning
- Arbete som medför drunkningsrisk.
- Arbete i brunnar och tunnlar samt anläggningsarbete under jord
- Arbete som utförs under vatten med dykarutrustning
- Arbete som utförs i kassun under förhöjt lufttryck.
- Arbete vid vilket sprängämnen används
- Arbete vid vilket lansering, montering och nedmontering av tunga byggelement eller tunga formbyggnadselement ingår
- Arbete på plats eller område med passerande fordonstrafik
- Rivning av bärande konstruktioner eller hälsofarliga material eller ämnen.

Man kan konstatera att en Arbetsmiljöplan måste tas fram vid praktiskt taget alla byggnadsarbeten eftersom det första *"Arbeten med särskild risk: Arbete med risk för fall till lägre nivå där nivåskillnaden är två meter eller mer"* förekommer i de flesta fall.

Arbetsmiljöplanen ska upprättas innan byggarbetsplatsen etablerats. Det innebär oftast att projektören/konstruktören/arbetsmiljöingenjören börjar att ta fram denna. Det betyder dock inte att han/hon behöver göra detaljerade analyser av alla risker som kan uppstå och beskriva åtgärder mot dessa.

Det är inte ovanligt att viss kompletterande projektering görs först när bygget startat. I sådana fall gör entreprenören också en del projekteringsarbete och ska då komplettera Arbetsmiljöplanen.

Personlig skyddsutrustning

Skyddsutrustning tillhandahålls av respektive arbetsgivare/entreprenör för sina anställda. Detta gäller även skyddshjälm som är obligatorisk inom arbetsområdet. Den samordningsansvarige ansvarar för att skyddshjälm finns tillgängliga för tillfälliga besökare.

Teknisk utrustning

Varje arbetsgivare/entreprenör svarar för besiktning, fortlöpande tillsyn och underhåll av mekanisk och elektrisk utrustning.

Ordningsregler

Transportvägar och utrymningsvägar får inte blockeras. Grovstädning av materialspill, emballage och avfall ska kontinuerligt göras av respektive entreprenör och läggas på anvisad plats, container eller dylikt.

Om skyddsanordning, på grund av arbete, temporärt måste demonteras, ansvarar den som gjort demontering för att skyddsanordningen snarast återställs. Arbetsstället får inte lämnas utan att skyddsanordning återställs.

Entreprenör ska i god tid innan arbete beräknas starta meddela den samordningsansvarige, med tanke på personalutrymmen, parkeringar, framkomlighet till upplagsplatser etc.

Parkering inom arbetsområdet får endast ske på av samordningsansvarige anvisad plats. För trafik inom arbetsområdet gäller vägtrafikförordningens bestämmelser i tillämpliga delar.

Sjukvård

Uppgift om var förbandslåda/sjukvårdsmateriel finns samt vem som är kunnig i första hjälpen ska anslås.

Brandskydd

- Borlänge Energi har för varje arbetsområde utsett en brandskyddsansvarig
- Den brandskyddsansvarige har till uppgift att bevaka att givna brandskyddsregler efterlevs och utfärdar vid behov tillfälliga svetstillstånd (heta arbeten)
- Entreprenören ska tillhandahålla en namngiven fysisk person som ska ansvara för brandskyddet i samband med entreprenadarbetet
- Till brandskyddsansvarig person får inte utses den som ska utföra brandfarliga, heta arbeten
- En namngiven, fysisk person ska utses som ska ansvara för samordning av samtliga brandskyddsansvarigas arbetsuppgifter samt för samordning av brandskyddet på arbetsstället. Namnuppgifter ska anges i beställningsskrivelse för det aktuella arbetet. Borlänge Energis brandskyddsansvarige för det aktuella arbetsstället ansvarar för att detta sker.

Entreprenadarbeten på allmän mark (gator, vägar ...)

Borlänge Energi har tagit fram dokumenten *Anvisningar för grävning i allmän mark* och *Anmälan om grävning i allmän mark* som ska fyllas i innan grävning startar. Vid entreprenadarbeten på allmän mark ska anvisningarna i dokumenten följas. Borlänge Energi ansvarar för att entreprenören har tillgång till dokumentet, vilket förslagsvis kan ske genom att dokumentet överlämnas vid första etableringsmötet. Dokumenten kan också hämtas från Borlänge Energis hemsida www.borlange-energi.se under stadsmiljö/gata. Det går också att använda sökfunktionen och skriva något av sökorden *grävning*, *allmän* eller *mark*. Klicka sedan på *grävning i allmän mark*, så öppnar de båda dokumenten anvisningar för- och anmälan om grävning

Entreprenadarbeten el

Alla entreprenadarbeten ska utföras på ett sådant sätt att det blir minsta möjliga olägenhet för våra kunder.

Vid gräventreprenader måste maskinister ha genomgått "EBR-utbildning för gräv-maskinister". För linjeröjning kräver vi att entreprenörens personal som utför arbetet har "grönt kort".

Vid arbeten på och invid el-anläggningar måste entreprenören bedriva arbetet så att de uppfyller gällande starkströmsföreskrifter. Personalen måste vara kompetent och väl förtrogen med liknande anläggningar. Alla entreprenadarbeten som kräver driftåtgärder ska rapporteras till ansvarig driftledare inom elnät innan arbetet får påbörjas.

Borlänge Energi tillämpar ESA vid arbeten i sina el-anläggningar.